

vojne duše in potem šele se more pričeti prava zgradba dela.

Nivó človeštva je vsled vojne zastrupljen in prepojen z alkoholom, alkoholi nam pa uniči lahko docela načrtani (Uj)

Ker se pa dela in kuje nivó človeštva iz volje in dejanja posameznika, moramo najbolj upoštevati in gojiti voljo. Največje važnosti za vsaki uspeh je moč hotenja. Zato naj bo geslo: **to znam tudi jaz, to zmorem tudi jaz.** Saj pravi tudi Cankar sledeče: »Kdor dvomi o svoji moči, ni več močan.« Macchiavelli pravi: da neomajni volji nič ni nedosegljivega. V mladosti je pa cilj veliko lažje dosegljiv kot v starosti. Čim starejši postane človek, tembolj se zmanjšuje fanatizem volje in na njegovo mesto stopa izkušnja. Scheler nam to jako dobro karakterizira z besedami: čim primitivnejši je človek, tembolj veruje, da mu je mogoče vse s samim hotenjem. Najpomembnejša lastnost hotenja je pa nedvomno zavest, ki nam pove: to v svojem dejanju premoreš in tega ne zmoreš. Ta zavest je mati vere in pristnega veselja do življenja. Zato pa moramo imeti v pedagogiki zmiraj pred očmi, da vzgajamo in širimo samozavest moči, ker dragače gre mnogo sil v izgubo, ker se človek ne zaveda prav tega, kaj zmore in ker se ne zaveda moči lastne volje. Zato tudi pravi Macchiavelli: »Tisti, ki se ne zaveda moči, obenem noče tega, kar hoče — in obenem hoče tudi to, česar noče.« To kar bi se reklo z drugimi besedami: človek brez volje, je brez moči cilja in brez krmila, ki prične vsako delo in vse in ničesar ne dovrši. Dr. Ozbalt imenuje človeško bitje »homo faber in homo fabiens« — otroka sveta in otroka luči. Svet in luč naj torej kujeta značaj. Kaj je značaj, je še celo Kerschesteinerju nejasno. Pač pa nam navaja nujno potrebne elemente značaja: moč, voljo, obvladavanje samega sebe, za to jasnost sodbe in tankočutnost. Veliko se greši ker se zanemarija vzgoja značaja in se vzgoja preveč naslanja na razum. Človeške značaje se pa mora v prid skupnemu življenju pravilno ceniti in pravilno vzgajati. Človeški razum uporabljaj poravnadi to, kar ima od dobrega značaja, samo v egoistični dobrobit, ker nič ima razum samo vidik: preračunati, voditi in vladati. Paralelno z razumom hodi instinkt, ki je veliko idealnejši, kot pa razum, a ne rešuje problemov, ker poravnadi ni združen z voljo in močjo. Dokazujem omenjeno trditve sledeče: Kaznovanega sleparja pahamo iz družbe, zavistnega strahopetca in nezmožnega grajevca proglašimo za duhovito glavo, želimo si zdravja, zaničujemo ubogega; tistega, ki prenaša samoto, smatramo za čudaka. Pravimo, da zaničujemo boječnost, pa se ne zavedamo, da je radovednost, laž, prekanjenost, plašnost itd. na isti stopnji z njo. Nikakor pa ne povzdiguje kot krepostne koristi, kakor bi bilo treba n. pr. pogum, resničnost, zvestoba in nesebičnost. To pa radi tega, ker nam zabranjuje egoistični razum.

Jasno je, da le utrjen značaj koristi celokupnosti in moderni državi. K temu pa je potrebno poštenja in odgovornega čuta napram sebi in napram drugim. Da pa to spoznanje tudi udeležujemo, ravnajmo zopet voljo, moč hotenja in kot tretjo točko izvršitev teh dveh predpogojev, to je obvladavanje samega sebe.

Človek lahko živi brez železnic, telefona električne luči, nikakor pa ne brez obvladavanja samega sebe. Foerster pravi, da je obvladavanje samega sebe za človeka to, kar za leva čeljust in zobove, za ujeđe pa oko. Večkrat nas je našega smeha sram, a mi kljub temu ne obvladamo naših mišic. Še huje pa je obvladavanje jezika. Pitagorejci so sprejeli nove člane v društvo šele z dokazilom, da zna petent 3 leta molčati; bili so pa zato močnejši in bolj vzgledov obvladavanja samega sebe. Demostenes je šel k morju in odpravil jeclanje. Julij Cesar se je ubranil vsake nepremišljene besede v jeziku s tem, da je, predno je kaj izgovoril, šel do 20. Ako ima človek moč obvladavanja samega sebe, je to toliko, kot da je on tudi gospodar svojega telesa in svojih slug, tako mišic, žledodčnih živcev itd. Naglo tezen človek je brez vsake samoobvlade, je avtomat, ki ne obvlada samega sebe. Človek si je priboril vladno nad naravo, s svojo eneržijo in svojo močjo. Samo močnim naturam je bilo mogoče najti iznajdbe, da obvlada človek elektriko, paro, da ima dinamit in da je tako gospodar sveta. Ventil pri stroju regulira množino pare in potem tega premik lokomotive, preobili škodljivi tok elektrike uniči strelodiv. Pri nas more nadomestiti vse to — obvladavanje samega sebe. Uravnati mora smeh, jezo, glad,

na potovanju žejo, zaspanec, sploh vse, kar nam je lahko zoprno. Veliko je ljudi, ki imajo dobro srce, pa nimajo moči volje, ker tudi ne poznajo obvladavanja samega in so radi tega hudobni ljudje. Vzgoja obvladavanja samega sebe pa potrebuje najstrožje konsekvencnosti. Stavbenik mora biti že pri polaganju temelja natančen. Kakor mora biti stavbenik previden, da pri polaganju temelja ne prezre okolnosti, ki bi izruvala ali izprali temelj, tako moramo biti tudi pri vzgoji obvladavanja samega sebe previdni in zamoriti v kralj sovražne sile samoobvlade. Zadržati moramo laž, ki pride tukaj kot največja sovražnica v poštev.

(Dajte prihi.)

Vabilo

k ustanovnemu občnemu zboru

Učitelj. stavbinske zadruga

v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

ki se vrši v nedeljo, 13. nov.

t. l. ob 10. uri dop. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Sklepanje o ustanovitvi.
2. Čitanje in odobrenje pravil.
3. Izvolitev prvega načelstva.
4. Izvolitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

Priljubljeni odbor.

Iz naše organizacije.

Gospodarska organizacija.

Društvo »Učiteljska samopomoč« naznanja, da so pravila, ki so bila priobčena v »Učiteljskem Tovarišu« 21. oktobra 1920, št. 40, odobrena. Po teh pravilih se lahko zavarujejo za slučaj smrti učitelji, njihove žene in učiteljice v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki še niso prekoračili svoje starostne dobe 45 let. Dediči društvenikov prejmo tolikokrat po 2 D, kolikor je članov. Društvo ima sedaj 230 članov. Ob prvem smrtinem slučaju se bo izplačalo 460 D ali 1840 K.

Nanovo vstopilski član plača:

a) pristopnine do 25. starostne dobe 1 D, do 30. D 5, do 35. D 20 in do 45. D 50;

b) vpisnine 5 D;

c) za zadnji smrtni slučaj 2 D;

č) letnine 2 D;

d) upravnine 1 D in poštno stroške.

Nadalje se pa plačuje letnine 2 D, upravnine 1 D in za vsaki smrtni slučaj 2 D ter poštno stroške.

V prošnji za vsprejem je treba navesti kraj, dan, mesec in leto rojstva in ji je priložiti zdravniški certifikat.

Kdor želi izvod pravil, naj pošlje v poštinih znamkah 1 D.

Smrtni slučaj se glasom § 4. pravil objavljajo v učiteljskih glasilih in se obenem odpošljejo položnice, na katerih so napisani zapadli zneski.

Člani v inozemstvu prejmo tudi pričujoče naznanilo z navedenimi zaostanki v dinarjih, katere naj primernim potom poravnajo, oziroma pošljejo izjavo izstopa, če niso voljni ostati pri društvu.

Stari člani prejmo v kratkem položnice z napisanimi zaostanki v dinarski veljavi. Plačati je 70. 71. in 72. smrtni slučaj (Ivan Debelak, Ivan Grahl in Adalina Sadarjeva). Za 70. in 71. slučaj se plača še po 1/2 D, za 72. slučaj pa 2 D. Tadi letina za 1922. v znesku 2 D in upravnine 1 D ter poštni stroški naj se vplačajo že vnaprej v izogib poštinih stroškov.

Občni zbor bo v božičnih počitnicah t. l.

Cenjene tovarišice in tovariši!

Vabimo Vas k obilnemu pristopu v društvo, da bo društveni prispevek v slučaju smrti najdražjega bitja tem večji in izdatnej v pokritje velikih stroškov, ki so se in se bodo pojavljali v vsaki rodbini.

Pri tej priliki tudi prosimo okrajna učiteljska društva, naj bi priporočala to zavarovanje svojim članom, da se rešijo

v najbridkejšem položaju vsaj gmotnih skrbi.

Uprava »Učiteljske samopomoči«.

Darila.

— Za učiteljski konvikt je obralo učiteljsko zborovanje okraja ob priliki društvenega zborovanja dne 22. oktobra t. l. znesek 708 K.

— Članarina in darila za učiteljski konvikt. Tov. Leopold Levstik za učiteljsko zborovanje okraja K 708.—; Josip Jerše za Naklega pri Kranju 40 kron.

Društvene vesti.

+ Slovenjebistrjsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 17. novembra ob pol 11. uri v dekliški šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje zapisnika. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov o l. pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini in o l. glavni skupščini UJU v Zagrebu. 4. Najvažnejše o kmetijskem poktu, oziroma drugo aktualno predavanje. 5. Slučajnosti. Zborovanje je za vse člane obvezno. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za Konjiški okraj zboruje dne 24. novembra 1921 ob 11. uri v poslopju deške šole v Konjicah s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo l. pokrajinske skupščine UJU v Rogaški Slatini. 4. Poročilo l. državne skupščine UJU v Zagrebu. 5. Pisanje v ljudski šoli. (Por. g. nadz. tov. Schell). 6. Slučajnosti. Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

+ Pedagoško-didaktičski krožek v Mariboru vabi na sestanek v sredo, dne 16. novembra t. l. ob 20. uri na deški meščanski šoli. Predava tov. Skof. Tema: »Določevanje vida in njega pomen v šoli.« — Pro domo: Vem, da je odveč — in tudi zaman — opozarjati na polnoštevilno udeležbo. Račoveden sem le, če je pri nas stanovska zavest res tako malo razvita, da bi se mogli udeležiti predavanja vsaj enkrat vsi vpisani člani. Ne zaradi števila, ampak zaradi predavanja samega. — Janko Pirc, t. č. tajnik.

+ Kamniško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 17. novembra 1921 ob pol dveh popoldne v šolskem poslopju v Domžalah. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Kmetijsko-prirodoslojski pouk, predava nadzornik šolskih vrtov tovariš Fran Črnogoj. 3. Slučajnosti. Udeležba zborovanja je obvezna, odsotnost je treba opravičiti tovarišu predsedniku Tomo Petrovcu, nadučitelju v Jaršah pri Domžalah.

+ Učiteljsko društvo za marenberški okraj zboruje v četrtek dne 17. novembra t. l. v Vuhredu ob pol 9. uri s sledečim sporedom: 1. Predavanje šefa oddelka za prosveto g. dvornega svetnika dr. Skaberne-ta. 2. Poročilo o pokrajinski in o glavni skupščini UJU (tov. Golob). 3. Predlogi — Stanovska dolžnost je, da se udeleži vsak član(ica) zborovanja! Odsotnost se mora opravičiti! Opravičljiva je samo bolezen. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 17. novembra 1921 ob 10. uri v »Mladiki« v Ptujju po nastopnem sporedu: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Risanje v ljudski šoli. Tov. Jančič. 4. Poročilo o l. državni skupščini UJU v Zagrebu. 5. Slučajnosti. Ob pol 10. uri zaprisega se nezaprizežnega učiteljska na okr. glavartvu. Ob isti uri odborova seja v »Mladiki«. Člani »Sol. Matic« se naj oglašijo pri poverjenikih! Tovarišice iz »Kola Jugos. sester« naj ne pozabijo na pole in nabrane zneske! — Ivan Klemenčič, t. č. preds.

+ Učiteljsko društvo za poltični okraj Ljutomer zboruje v torek, dne 15. novembra t. l. v Gornji Radgoni. Začetek točno ob pol 10. uri. Dnevni red: 1. Odobritev zadnjega zapisnika. 2. Došli dopisi. 3. Razgovor o raznih stanovskih in šolskih zadevah. 4. Potovanje po Srbiji. Poroča tov. Cveko. 5. Poročilo o l. državni skupščini UJU v Zagrebu. Poda tov. Ivanjšič. 6. Slučajnosti. Pred zborovanjem kratka pevka vaja. Pridite polnoštevilno! — Predsednik.

+ Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje v četrtek dne 17. novembra točno ob 9. uri v Celju v mestni deški šoli po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Stanovske in društvene zadeve ter dopisi. 3. Poročilo o seji širšega sosveta in l. pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini ter o l. državni skupščini UJU v Zagrebu. 4. O šolskih vrtovih in kmetijskem pouku, predava nadzornik za šolske vrtove gosp. A. Skulj. 5. Predlogi in slučajnosti. 6. Vprašalna škrinjica. Ker je tokratno zborovanje zadnje v tekočem letu in je po sklepu skupščine UJU v Slatini udeležba za vsakega člana obvezna, vabijo se vse tovarišice in tovariši, da se polnoštevilno udeležijo zborovanja.

A. Sivka, t. č. predsednik.

Iz Jugoslavije.

— Za izenačenje plač in preuredbo draginjske doklade. Iz Beograda poroča-jo. Zakonodajni odbor bo razpravljal te dni o uredbi glede draginjskih doklad drž. uradnikov. Demokratski klub je z ozirom na to razpravljal o tem vprašanju in sklenil, da naj se uredba izpremeni in izvede izenačenje plač za vso državo. Po ustavi mora zakonodajni odbor resiti uredbu do dne 28. decembra. V debato sta med drugimi posegla ministra Pribičević in Krizan, ki sta posebno naglašala potrebo, naj se draginjski doklada uredi po draginji po mestih, ne pa, kakor dosedaj, po pokrajinah.

— Razširjenje naše gospodarske organizacije. Opozarjamo na današnje poročilo o razširjenju »Učiteljske Samopomoči«, ki je prinašamo v oddelku »Naša gospodarska organizacija«, ker ne zadeva samo članov Samopomoči temveč tudi ostalo učiteljsvo. Predsednike in tajnike okrajnih učiteljskih društev opozarjamo, da naj spravijo poročilo o izpopolnitvi našega gospodarskega organizovanja tudi na dnevni red okrajnih učiteljskih zborovanj.

Poziv! Nekatera vodstva ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol še do danes niso poravnala računov za dobavljanje drv v letu 1919/20. Prosim vsa prizadeta vodstva, da store to nemudoma, da jih ne bođe treba navesti imenom. Denar je poslati podpisanemu, ki bođe potem končno obračunal z deželno banko. — J. Ambrožič.

— Zalec. (Dopis.) Z ozirom na dejstvo, da je na državni trgovski šoli v Celju nemščina obvezen predmet, je tuk. kr. šol. sv. sklenil, tudi na tuk. osnovni šoli vpeljati nemščino kot neobvezen predmet začevši s 3. šol. letom. Zglasilo se je 82 otrok, kateri se poučujejo v treh oddelkih po tri ure na teden. Po najnovjši naredbi Viš. š. sv. se mora s 3. šol. letom vpeljati tudi srbohrvaščina kot obvezen predmet na vseh osnovnih šolah brez razlike; ta naredba je pa neizvršljiva za to, ker nasprotuje vendar vsem pedagoškim načelom, da bi se otroci 3. šol. leta poučevali v treh jezikih, ko komaj obvladujejo materinščino. Težko izvršljiva pa bi bila naredba tudi zaradi tega, ker stanejo danes knjige ogromne vsote in komaj so plačane vpeljene knjige, morale bi se nabaviti zopet nove. Moje tozadevno mnenje je sledeče: Kdor se hoče nemščine učiti, naj si najame učitelja in naj ga tudi plača; srbohrvaščina se pa naj obvezno vpelje s 4. šol. letom višje organiziranih osnovnih šol; pomisliti je treba na prenapolnjene eno- in dvorazrednice v samotnih in hribovskih krajih. Višji šol. sv. bi moral najpoprejši razveljaviti naredbo glede nemščine in potem še le potrebno in pravočasno ukreniti glede srbohrvaščine. Čudim se gk. tovarišem pri zeleni mlzi — A. P.

— Šola v Dobrni je priredila dne 23. oktobra t. l. poučni izlet h Gradišniku v Št. Jarž. katerega izleta se je udeležilo 41 kmetov iz Dobrne. Ob tej priliki je imel v Št. Janžu jako lepo predavanje o vzgoji dteves upravitelj državnih toplic g. Jankovič.

— Iz Dobrne. Dne 6. t. m. se je otvorila na Dolrni kmetijska šola. Podavanja se vrše ob nedeljah po pozni naši (2. uri) v šoli. Radi pomanjkanja prostora podavalo se bođe eno nedeljo moškom, drugo ženskam. Z velikim zanimanjem je sledilo občinstvo današnjim predavanjem: 1. Učit. Hrastelj: Delo — njegov izvor in potreba; 2. šolovodja Smid: Desetinsko število in dolgozne mere. (Praktična uporaba). Za podavatelje so nadalje obljubili: upravitelj drž. toplic Jankovič — Sadjereja: Miroslav Kukovič — Živinoreja, gnojšiča in pašniki; gđč. Mara Vogrincveva in Berta Plevčak — Krpanje, pletenje in šivanje; g. Veingerl — vrtnarstvo. Pozneje se namerava otvoriti tudi kuhinja, kjer se bođe kmetska dekleta vadila kunati priproste kmetske jedi in servirni tečaj.

— Desetletnica pomožne šole v Ljubljani. S pravkar pričetim šolskim letom je stopila ljubljanska pomožna šola v deseto leto svojega dela. Ustanovljena je bila v začetku šolskega leta 1911/12 z otvoritvijo prvega razreda. Že v par mesecih (istega leta v novembru) je dobila paralelni razred. Do 1. maja 1918 je imela pomožna šola samo dva razreda. Imenovanega dne se je otvoril tretji razred. Leta 1919/20 se je pomožna šola razširila v petrazrednico in je bil od šolske oblasti dovoljen tudi pripravljalni in šesti razred. Leta 1920/21 je pričelo tudi pripravljalni razredom (namenjenim onim otrokom, ki še niso godni za pouk v prvem pomožnem razredu). Z letošnjim letom se je izpopolnila pomožna šola s šestim, t. j. zadnjim razredom. — Pomožna